

BISNOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - voorontwerp besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 juni 2009 betreffende de subsidiëring en erkenning van partnerorganisaties en organisaties met terreinwerking via een beheersovereenkomst, wat betreft een tijdelijke afwijking voor de verlenging van beheersovereenkomsten
 - Principiële goedkeuring

Samenvatting

Voorliggend voorontwerp van besluit wijzigt het besluit van de Vlaamse Regering van 5 juni 2009 betreffende de subsidiëring en erkenning van partnerorganisaties en organisaties met terreinwerking via een beheersovereenkomst. Meer bepaald wordt voor het jaar 2026 een afwijking ingevoegd op de regels inzake de verlenging van beheersovereenkomsten met partnerorganisaties of organisaties met terreinwerking. Dit voorontwerp van besluit moet mogelijk maken dat de bevoegde minister beheersovereenkomsten die eindigen op 31 december 2025 en waarvoor niet tijdig een oproep uitgeschreven kon worden een tweede keer verlengt voor het jaar 2026. De belangrijkste voorwaarden daarvoor zijn dat de uitvoering van de beheersovereenkomst en de financiële verantwoording positief geëvalueerd werden, dat voorafgaande goedkeuring van de Vlaamse Regering voor de verlenging bestaat en dat de verlenging noodzakelijk is om de continuïteit of de kwaliteit te vrijwaren van een aanbod van preventieve gezondheidszorg. De duur van de tweede verlenging mag echter nooit meer dan één jaar bedragen en eindigt dus uiterlijk op 31 december 2026.

1 SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Voorliggend voorontwerp van besluit heeft betrekking op het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, namelijk op de bevoegdheid voor gezondheids- en woonzorg en meer bepaald op het preventieve gezondheidsbeleid.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

De Inspectie van Financiën heeft haar ongunstig advies nr. BV/2025001420 gegeven op 8 april 2025.

De Inspectie van Financiën stelt in haar advies dat:

- de bijkomende voorwaarde om over te gaan tot een tweede verlenging van de beheersovereenkomst steeds voldaan kan zijn, gezien bijna alle beheersovereenkomsten gerelateerd zijn aan een aanbod aan de burger;
- de markt niet bevraagd wordt bij een verlenging, gezien geen oproep uitgeschreven wordt, wat de positie van bestaande partnerorganisaties en organisaties met terreinwerking versterkt ten aanzien van eventuele concurrenten;
- het beter is om vaker dan om minder vaak een oproep te lanceren.

Naar aanleiding van dit ongunstige advies van de Inspectie van Financiën is op 17 april 2025 een aanvraag tot beroep ingediend bij de Vlaamse minister, bevoegd voor het budgettair beleid. De Vlaamse minister, bevoegd voor het budgettair beleid, heeft zijn akkoord met het ontwerp gegeven op 27 april 2025.

Daarnaast is het ontwerpbesluit naar aanleiding van de opmerkingen van de Inspectie van Financiën toch ook aangepast opdat de mogelijkheid om de beheersovereenkomsten een tweede keer te verlengen louter tijdelijk voorzien wordt voor het jaar 2026.

De opmerkingen van de Inspectie van Financiën zijn namelijk relevant, maar kunnen, gelet op de noden voor het jaar 2026, niet gevolgd worden. De tweede verlenging is een mogelijkheid waarvan slechts éénmalig (voor 2026) en in zeer uitzonderlijke gevallen gebruik gemaakt zal worden. Om die reden werd bewust een bijkomende voorwaarde ingeschreven, die niet geldt voor de (eerste) verlenging van de beheersovereenkomst. Die bijkomende voorwaarde dient ook samen gelezen te worden met de nadere toelichting in deze nota aan de Vlaamse Regering. De Inspectie van Financiën lijkt de voorwaarde inzake de continuïteit en kwaliteit van het aanbod enkel aan de inhoud van de beheersovereenkomst te koppelen en is daarbij van oordeel dat elk aanbod binnen een beheersovereenkomst de burger ten goede komt en verband kan houden met een aanbod ten aanzien van de burger. Los van of elke beheersovereenkomst gerelateerd is aan een aanbod aan de burger of niet, is een belangrijk onderdeel van de bijkomende voorwaarde echter ook dat de continuïteit of de kwaliteit van dat aanbod in het gedrang zou komen. Voor de hieronder in de algemene toelichting vermelde beheersovereenkomsten is dat wel degelijk het geval.

Daarnaast gaat de Inspectie van Financiën ervan uit dat voor de tweede verlenging geopteerd kan worden in plaats van voor een oproep. Het uitgangspunt blijft echter dat na een beheersovereenkomst of na de eerste verlenging een oproep nodig is. Indien na de eerste verlenging een oproep uitgeschreven kan worden voor de komende drie tot vijf jaren, krijgt deze optie steeds de voorkeur. Voor de hieronder in de algemene toelichting vermelde beheersovereenkomsten is dat echter niet meer mogelijk. Zonder een mogelijkheid tot bijkomende verlenging met één jaar, zou bijgevolg een belangrijk aanbod inzake preventieve gezondheidszorg stopgezet worden in het jaar

2026. In deze uitzonderlijke gevallen moet de duur van een jaar bijkomende verlenging volstaan om alsnog een nieuwe oproep te lanceren voor een nieuwe beheersovereenkomst.

Van de terechte opmerking van de Inspectie van Financiën dat de duur van beheersovereenkomsten beter op de duur van de legislatuur afgestemd kan worden, wordt akte genomen.

Elke concrete (tweede) verlenging van een beheersovereenkomst zal hoe dan ook steeds voor advies aan de Inspectie van Financiën worden voorgelegd, wat de Inspectie van Financiën de bevoegdheid geeft om toe te zien op de invulling van de voorwaarden en op de uitzonderlijke toepassing ervan.

Voorliggend voorontwerp van besluit werd aangepast aan het wetgevingstechnisch en taalkundig advies nr. 2025/135 van 10 april 2025.

De minister, bevoegd voor het budgettair beleid, heeft zijn akkoord gegeven op 27 april 2025.

2 INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Artikel 21 en 23 van het decreet van 21 november 2003 betreffende het preventieve gezondheidsbeleid (hierna: het Preventiedecreet) maken het mogelijk om partnerorganisaties en organisaties met terreinwerking te subsidiëren in het kader van het preventief gezondheidsbeleid .

Het besluit van de Vlaamse Regering van 5 juni 2009 betreffende de subsidiëring en erkenning van partnerorganisaties en organisaties met terreinwerking via een beheersovereenkomst, bepaalt de nadere regels voor de oproep, het sluiten, het verlengen en het subsidiëren van beheersovereenkomsten.

Om de continuïteit te verzekeren van activiteiten die gesubsidieerd worden via beheersovereenkomsten, voorziet artikel 4 van het besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 juni 2009 betreffende de subsidiëring en erkenning van partnerorganisaties en organisaties met terreinwerking via een beheersovereenkomst, in de mogelijkheid om beheersovereenkomsten te verlengen na positieve evaluatie door de administratie en na goedkeuring door de Vlaamse Regering. Bij dergelijke verlenging gelden de bepalingen van de oorspronkelijke beheersovereenkomst.

Door de voorbije regeringsvorming konden voor een aantal beheersovereenkomsten nog geen nieuwe oproepen voor het jaar 2026 gelanceerd worden. Het was namelijk niet mogelijk om tijdig oproepen uit te schrijven die afdoende afgestemd zijn op het beleid van de nieuwe Vlaamse Regering, de recent tot stand gekomen beleidsnota en de wijzigende gezondheidsdoelstellingen.

Nochtans dient een oproep conform artikel 6, §1, derde lid, van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 juni 2009 minstens een jaar voor het sluiten van de beheersovereenkomst gelanceerd te worden en bovendien een heel traject te doorlopen.

Onder de beheersovereenkomsten waarvoor geen nieuwe oproep uitgeschreven kon worden voor het jaar 2026, zijn echter ook een aantal beheersovereenkomsten die reeds voor twee jaar verlengd waren en die onder het huidige reglementair kader niet nogmaals verlengd kunnen worden. Het aanbod aan de burger dat op basis van die beheersovereenkomsten voorzien of ondersteund wordt, komt in het gedrang als niet tijdig in een continuering van de subsidie voor het jaar 2026 voorzien wordt.

Concreet gaat het om de beheersovereenkomsten met betrekking tot:

- de bevolkingsonderzoeken naar kanker;
- diabetespreventie;
- preventie van en bij eet- en gewichtsproblemen;
- preventief aanbod voor injecterende druggebruikers.

Naar aanleiding van die vaststelling en naar aanleiding van de begeleidende besprekingen en niet gepubliceerde afspraken tussen de regeringspartners in het kader van mededeling aan de Vlaamse Regering VR 2025 1402 MED.0048/1BIS, wordt het politiek niet wenselijk en transparant geacht om een continuering van één jaar te voorzien door middel van subsidies met enkel een rechtsgrond in het decreet houdende de uitgavenbegroting. Bijgevolg is het noodzakelijk om te voorzien in een reglementair kader om in uitzonderlijke gevallen beheersovereenkomsten een tweede keer te kunnen verlengen, als alternatieve en ook meer transparante oplossing. Die oplossing moet echter slechts uitzonderlijk van toepassing zijn en beperkt zijn in de tijd. Meer bepaald mag dergelijke afwijking enkel voorzien worden voor activiteiten die betrekking hebben op het jaar 2026.

Zonder deze uitzonderlijke mogelijkheid om over te gaan tot een tweede verlenging van de beheersovereenkomst voor het jaar 2026 zou de continuïteit of de kwaliteit van het aanbod van preventieve gezondheidszorg dat gerealiseerd wordt in het kader van bovenvermelde beheersovereenkomsten in het gedrang komen. In dat geval zouden de burgers tot wie dit aanbod zich richt negatieve gevolgen ondervinden door het gebrek aan verlenging. De gesubsidieerde activiteit zou zonder verlenging stopgezet worden.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 1

Dit artikel voegt in het besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 juni 2009 betreffende de subsidiëring en erkenning van partnerorganisaties en organisaties met terreinwerking via een beheersovereenkomst, een nieuw tijdelijk hoofdstuk III/1 in. Het hoofdstuk III/1 dat ingevoegd wordt, bestaat uit een artikel 21/1.

Artikel 21/1 voorziet in een tijdelijke uitzondering op de verlengingsmogelijkheden voor beheersovereenkomsten voor het jaar 2026. In plaats van het principe dat beheersovereenkomsten eenmalig verlengd kunnen worden, wordt de mogelijkheid voorzien voor de bevoegde minister om in bepaalde gevallen beheersovereenkomsten een tweede keer te verlengen voor één jaar.

Concreet zal deze verlenging dus enkel mogelijk zijn voor beheersovereenkomsten die reeds een eerste keer verlengd zijn op grond van artikel 4, §2, van het voormelde besluit van de Vlaamse Regering van 5 juni 2009 en waarvan de verlenging afloopt op 31 december 2025. De uitzonderlijke tweede verlenging eindigt uiterlijk op 31 december 2026.

Deze tijdelijke afwijking wordt specifiek voorzien voor de volgende vier beheersovereenkomsten die reeds een eerste keer verlengd zijn, maar waarvoor niet tijdig een nieuwe oproep uitgeschreven kon worden conform artikel 6, §1, derde lid, van het in het besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 juni 2009:

- de bevolkingsonderzoeken naar kanker;
- diabetespreventie;
- preventie van en bij eet- en gewichtsproblemen;
- preventief aanbod voor injecterende druggebruikers.

Omdat het enkel de bedoeling is deze verlengingsmogelijkheid uitzonderlijk te voorzien voor deze beheersovereenkomsten voor het jaar 2026, dient conform de voorziene afwijkingsregeling cumulatief aan de volgende voorwaarden voldaan te zijn opdat gebruik gemaakt kan worden van de verlengingsmogelijkheid:

- De uitvoering van de beheersovereenkomst en de financiële verantwoording moet positief geëvalueerd zijn door de administratie voor de duur van de beheersovereenkomst en de eerste verlenging. Deze voorwaarde bestaat op dit moment reeds en wordt nu ook doorgetrokken naar de tweede verlenging.
- De verlenging van de beheersovereenkomst moet noodzakelijk zijn om de continuïteit of de kwaliteit te vrijwaren van een aanbod van preventieve gezondheidszorg.

Het aanbod waarvan de continuïteit en kwaliteit gevrijwaard worden, is in principe een aanbod ten aanzien van de burger en niet ten aanzien van de overheid zelf. In de meeste gevallen zal de continuïteit van een aanbod aan preventieve gezondheidszorg zonder verlenging dan ook het duidelijkst in het gedrang komen als het gaat om een aanbod rechtstreeks aan de burger. Het dient echter niet in alle gevallen om een rechtstreeks aanbod te gaan. Ook in de situatie waarin de uitvoering van de beheersovereenkomst essentieel is voor het verzekeren van de kwaliteit van een aanbod van preventieve gezondheidszorg dat door een andere actor dan de gesubsidieerde partnerorganisatie of organisatie met terreinwerking gedaan wordt (zoals bij eetexpert), kan het verlengen van de beheersovereenkomst noodzakelijk zijn om de kwaliteit van het aanbod te vrijwaren.

- De Vlaamse Regering heeft voorafgaande goedkeuring gegeven voor de verlenging. Net als de vereiste van een positieve evaluatie, betreft dit een bestaande voorwaarde die ook gekoppeld wordt aan de tweede verlenging. Deze voorwaarde impliceert per definitie dat ook de Inspectie van Financiën zich dient uit te spreken over het voornemen om de beheersovereenkomst te verlengen.

Net als op de verlenging, vermeld in artikel 4, §2, tweede lid, zijn op de tweede verlenging uiteraard de bepalingen en voorwaarden uit de oorspronkelijke beheersovereenkomst van toepassing.

De tweede verlenging van de beheersovereenkomst kan ten hoogste één jaar bedragen.

Artikel 2

Dit artikel bepaalt dat het voorliggende wijzigingsbesluit buiten werking treedt op 1 januari 2027. Hierdoor wordt de tijdelijke regeling uit het nieuwe artikel 21/1 van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 juni 2009, die ingevoegd is om een oplossing te bieden voor het jaar 2026, automatisch opgeheven op 1 januari 2027.

Artikel 3

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

3 BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Voorliggend voorontwerp van besluit heeft geen rechtstreekse budgettaire impact voor de Vlaamse Overheid. Die impact zal er pas zijn wanneer overgegaan wordt tot een eventuele verlenging. Bij deze verlengingen en de individuele subsidiebesluiten ter uitvoering daarvan, dient telkens *in concreto* de eventuele budgettaire impact bekeken te worden en worden ook telkens de nodige adviezen ingewonnen. Bovendien betreft het slechts een tijdelijke uitzondering voor het jaar 2026 (lees: activiteiten in het jaar 2026).

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Voorliggend voorontwerp van besluit heeft geen impact op het personeel van de Vlaamse Overheid.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Voorliggend voorontwerp van besluit heeft geen impact op de lokale en provinciale besturen.

4 VERDER TRAJECT

Na de principiële goedkeuring zal over voorliggend voorontwerp van besluit het advies van de Raad van State ingewonnen worden.

Gezien het niet gaat om een basisuitvoeringsbesluit en slechts een beperkte, tijdelijke wijziging in de bestaande verlengingsmogelijkheden van beheersovereenkomsten wordt aangebracht, betreft het geen besluit van strategisch belang dat voorafgaand voorgelegd dient te worden van de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.

5 VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te geven aan het bijgaande voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 juni 2009 betreffende de subsidiëring en erkenning van partnerorganisaties en organisaties met terreinwerking via een beheersovereenkomst, wat betreft een tijdelijke afwijking voor de verlenging van beheersovereenkomsten;
- 2° de Vlaamse minister van Welzijn en Armoedebestrijding, Cultuur en Gelijke Kansen te gelasten over voornoemd voorontwerp van besluit het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van 30 dagen zoals bepaald in artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

De Vlaamse minister van Welzijn en Armoedebestrijding, Cultuur en Gelijke Kansen,

Caroline GENNEZ